

УДК 338

Барило В.М., здобувач (E-mail: rusja-b@ukr.net) ©
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З Гжицького

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Анотація. При виборі об'єкта інвестування інвестор обирає найбільш інвестиційнопривабливий. Серед чинників, які впливають на інвестиційну привабливість аграрних підприємств розглядається економічна ефективність виробництва продукції, яку підприємство виробляє.

***Ключові слова:** аграрні підприємства, економічна ефективність виробництва продукції, інвестиції, інвестиційна привабливість.*

Вступ. Підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств набуває щораз більшого значення та актуальності. При цьому одним із основних питань її формування залишається економічна ефективність виробництва аграрної продукції.

Формування конкурентоспроможного аграрного виробництва потребує реального інвестиційного забезпечення. В останні роки в економіці відбулися помітні позитивні зрушення в інвестуванні, у тому числі і в аграрному секторі.

Проведення аграрних реформ дещо активізувало інвестиційний процес в економіці, однак інвестицій явно недостатньо.

Матеріал і методи. Формування інвестиційної привабливості підприємств аграрного сектору досліджені у наукових працях Т.В. Беня, П.С. Березівського, А.П.Гайдуцького, О.В.Жаруна, В.В. Липчука, П.Н. Майданевича, К.М.Крамаренка, П.Т.Саблука, О.Ю. Старікова, Г.В.Черевка, В.Н. Шевцової, Е.А.Якименко тощо.

Вивченню теоретичних проблем і питань підвищення економічної ефективності виробництва присвячені праці багатьох учених-економістів: О.М.Онищенко, П.Т.Саблука, В.Г.Андрійчука, Б.Й.Пасхавера, Г.С.Парасенка, М.А.Макаренка, В.В.Тарасова, О.Б.Наумова, А.А.Бугуцького, В.Я.Амбросова та ін. Проте немає єдиного підходу щодо критерію та показників оцінювання економічної ефективності виробництва.

Зміст категорії ефективності виробництва складний та багатогранний. Не існує єдиного визначення цього поняття. Але загалом ефективність це категорія, що характеризує продуктивність будь-яких затрат, це комплексне відображення кінцевих результатів використання засобів виробництва і робочої сили. Чим ефективніше працюють підприємства, тим більше вони створюють валового внутрішнього продукту та національного доходу, що в свою чергу впливає на інвестиційну привабливість як галузі, так підприємства зокрема.

Результати дослідження. На сьогоднішній день для економіки нашої країни важливе значення має підвищення конкурентоспроможності виробництва й на цій основі збільшення обсягу інвестицій. З іншого боку, інвестиції сприяють

підвищенню ефективності виробництва продукції, а отже, її кокурентноспроможності. Важливою функцією інвестування є забезпечення підприємства матеріально-технічною базою й збільшення вартості капіталу. Це сприятиме, відповідно, нарощуванню прибутку, що стає реальним завдяки зростанню інвестиційної привабливості аграрних підприємств. Науковцями визначено, що інвестиційна привабливість аграрного сектору характеризується такими складовими:

-ресурсна привабливість (характеризується комерційною ефективністю використання основних ресурсів галузі);

-інфраструктурна привабливість (для інвестора означає рівень розвитку виробничої, сервісної, соціальної та ринкової інфраструктури, яка створює сприятливі умови для ведення бізнесу);

-фіскальна привабливість (характеризує насамперед податкове навантаження та бюрократизацію процедури збирання податків);

-економічна привабливість (комплексно характеризує збалансованість факторів виробництва, їхню придатність до використання в реальній практиці та ефективність виробництва) [2, С. 65].

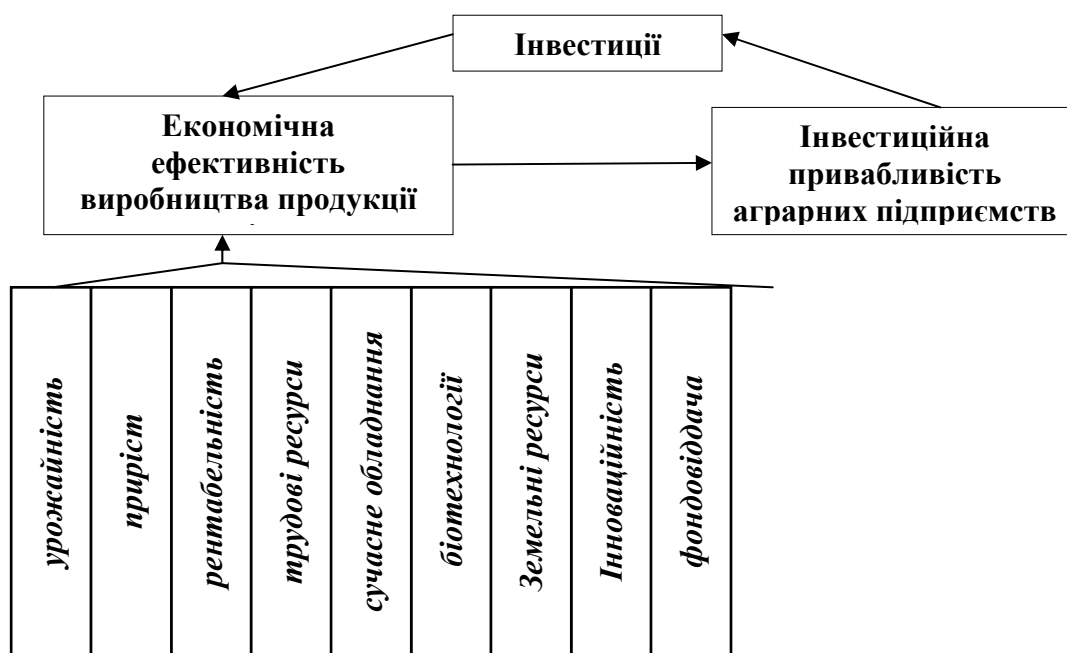
Отримавши позитивну характеристику інвестиційної привабливості аграрного сектору та проаналізувавши відповідну галузь, потенційний інвестор здійснює аналіз ефективного регулювання ресурсів та самого механізму господарювання на окремому підприємстві.

Ринкова економіка потребує створення таких інвестиційнопривабливих підприємств, які є реальними суб'єктами господарювання, здатними до саморозвитку, самоорганізації, самооновлення в умовах конкуренції. Підприємці, які ігнорують закони ринку, автоматично з нього виключаються, зазнають збитків та не можуть далі працювати через звуження відтворення виробничого процесу.

Аграрні товаровиробники в умовах ринку виступають в ролі суб'єктів підприємницької діяльності, метою якого є одержання гарантованого прибутку. На підставі впливу зовнішнього середовища вони концентрують і спрямовують виробничі ресурси на виробництво тієї продукції, яка справді користується попитом на ринку і ціни реалізації якої дають змогу вести розширене відтворення. Іншими словами виробництво має бути економічно ефективним, тобто економічну ефективність виробництва можемо визначити як досягнення максимальних обсягів отриманої аграрної продукції з мінімальними затратами ресурсів (трудових, фінансових, матеріальних, інноваційних тощо).

Інвестиційне забезпечення є основою ефективного розвитку виробництва й розширення продукції аграрних підприємств, тому підприємство повинно управляти своєю інвестиційною привабливістю. Взаємовплив між економічною ефективністю виробництва продукції та інвестиційною привабливістю аграрних підприємств схематично відображено на рис.1.

Можемо спостерігати, що економічна ефективність виробництва продукції визначальним чином впливає на формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств, що, у свою чергу, збільшує імовірність інвестування коштів у підприємства аграрної сфери, які поліпшують економічну ефективність виробництва.

Рис. 1. Взаємозв’язок між економічною ефективністю виробництва і інвестиційною привабливістю аграрних підприємств.

Окрім цього, показники ефективності виробництва перебувають у тісному взаємозв’язку з іншими фінансово-економічними показниками діяльності підприємств.

Аналізуючи виробництво основних видів продукції тваринництва у Львівській області у 2010 році виявлено, що виробництво м’яса становить – 115, 1 тис.т, виробництво молока – 656,2 тис.тонн, яєць – 576,8 млн.шт, вовни – 12 тонн. У січні-липні 2011 року виробництво м’яса становить 92,0 тис. тонн (темп зростання – 100,1% до початку року), молока – 386,4 тис.тонн (темп зростання – 97,5% до початку року), яєць – 361,6 млн.шт. (темп зростання – 92,6% до початку року) [3,5].

Загалом динаміка виробництва продукції тваринництва протягом 1995-2010 років демонструє зростання виробництва м’яса та яєць та зменшення молока і вовни.

Виробництво основних видів продукції рослинництва у Львівській області у 2010 році становить: зернових та зернобобових культур – 6226,5 тис.ц., цукрових буряків – 5295,1 тис. ц., насіння соняшнику – 2,1 тис.ц., картоплі – 12587,9 тис.ц., овочів – 4118,9 тис.ц., плодів та ягід – 901,1 тис.ц [4].

Урожайність основних сільськогосподарських культур у 2010 році ц з 1 га площі збирання зернових та зернобобових культур порівняно із 1995 роком зменшилась і становила 25,8 ц/га, цукрових буряків порівняно із 1995 роком зросла і становила 380 ц/га, насіння соняшнику зросла і становила 16,8 ц/га,

картоплі – зросла до 133 ц/га, овочів – зросла до 181 ц/га, плодів та ягід – зменшилась і становила 69,6 ц/га [4].

По виробництву зернобобових культур, плодів та ягід – ефективність виробництва протягом 1995-2010 років – зменшується, усієї іншої продукції рослинництва зростає.

Висновки. Шляхами підвищення ефективності виробництва продукції аграрних підприємства на сучасному етапі можемо визначити зменшення витратності діяльності, запровадження інноваційних технологій у виробництво. Зокрема, використання ресурсів підприємств(землі, трудових ресурсів та основних фондів та ін.), підвищення урожайності, поглиблення кооперації виробництва, застосування механізації та автоматизації виробництва, застосування нових біотехнологій, підвищення мотивації трудової діяльності тощо.

Отже, економічна ефективність виробництва продукції аграрних підприємств значною мірою впливає на їх інвестиційну привабливість, а відтак на інвестиції. Метою подальших досліджень є аналіз впливу інших чинників, які підвищують інвестиційну привабливість аграрних підприємств, що дає можливість ефективно управляти підприємством та його інвестиційною привабливістю.

Література

1. Андрійчук В.Г. Теоретико – методологічне обґрунтування ефективності виробництва [Текст] / В. Г. Андрійчук // Економіка АПК. – 2005. - №1. – С.52-63
2. Гайдуцький А.П. Суперечності інвестиційних процесів в аграрному секторі України[Текст] / А. П. Гайдуцький // Статистика України. – 2008. – № 3. – С. 61–69.
3. Динаміка продукції тваринництва [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.stat.lviv.ua/ukr/si/year/2009/t049909_7.pdf.
4. Динаміка продукції рослинництва Львівської області [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.stat.lviv.ua/ukr/si/year/2009/t049909_6.pdf
5. Виробництво основних видів продукції тваринництва у звітному році [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.stat.lviv.ua/ukr/si/oper/2011/t040111_3.pdf

Summary
Barylo V.M.

Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology University.
S.Z Hzhyskoho

ECONOMIC EFFICIENCY OF ITS AGRICULTURAL POTENTIAL

At an entity of investing selection an investor elects most investment attractive. Among factors which influence on the investment attractiveness of agrarian enterprises economic efficiency of production of goods is examined

Key words: *farmers, the economic efficiency of production, investment, investment attractiveness.*

Рецензент - к.е.н., доц. Батюк Б.Б.